

figyelni (tanyai... fővárosi; szegény... főrangú; egyke... após... árva; hazulról, iskolából tanult stb.). Megfigyeléseink alapján sok olyan tulajdonságot ismerhetünk meg, amelyek nem a konstitúciós alapokból adódnak (pl. hazudozás, kényeskedés, locsogás, zavartság.)

Az *élen aktivitás és egyéni alkotásra való törekvés* ígéri tanulás közben felmerülő problémák megfogását és az egyéni képességek intenzív megnyilatkozását. Ezt a tapasztalat igazolja. Különösen az V. osztályosoknál több gondot okoz az aktivitás és egyéni ambíció csillapítása, fegyvermezése, mint felkelése. (Folytatjuk.)

TANÍTÁSOK—VÁZLATOK.

1946. december 3. hete.

Általános iskola II. osztály.

A tanítás anyaga: Az angyalbárányok. (Beszédgyakorlat.)

I. *Előkészítés.* a) *Ráhangozás.* Ezen az órán nem tanulunk, beszélgetünk, hanem egy szép mesét mondok el nektek. Szép a mese, ti is szeretétek mindnyájan, tudom. Miért szeretnétek kapni a Jézuskától? Ki szeretne könyvet? Milyen könyvet szeretnétek legjobban? Nekem is van egy szép meséskönyvem. Elhoztam, találtam benne egy szép mesét, amit, gondoltam, elmondok most nektek. Szeretnétek hallani?

b) *Célkitűzés.*

II. *Tárgyalás.* a) A mese elmondása.

AZ ANGYALBÁRÁNYOK.

Volt egyszer egy szegény asszonynak három fia, kik közül a két nagyobbik nagyon lusta volt.

Elküldi az anyja a legnagyobbik fiút, keressen szolgálatot, mert már nincs egy betevő falatjuk sem.

Nagyon duzzogva útnak indul a fiú. Utközben találkozik egy öregemberrel.

— Hová igyekszel, édes fiam? — kérdi az öregember.

— Szolgálatot keresek, öregapám-uram, ha találnék valahol.

— Akkor csak maradj nálam, — mondja a jószívű öregember. — Ennélam csak három napig tart az esztendő. Nem lesz egyéb dolgod, csak egy juhnyájam van, azt kell minden nap kihajtani a legelőre; de ha megindulnak, mindenütt a nyomukban járj, ne tereld vissza őket, csak menj mindig, amerre ők vezetnek. Itt van egy kis ládika, ebbe hozz haza abból a fűből, amiből majd a bárányok legeltek; itt meg egy kis üveg, ebbe hozz abból a vízből, amiből ittak. Én minden nap megnézem, hogy micsoda fűből ettek, s miféle vízből ittak.

A fiú megígérte az öregnek, hogy mindent rendin elvégez. Másnap reggel kihajtja a juhokat legelni. Ment a nyáj szépen magától a legelőre. Egy szelíd kis bárány mindig a

fiú oldalához szegődött, s néha-néha hozzádörzsölte oldalát. A durva pásztor oldalba lökte szegényt, s káromkodott, hogy miért hányja bele a kullancsot? (Egy, a juhokban, azok bundájában élő féreg.) Nemsokára egy rozszant hídhöz értek, aminek se karfája, se deszkája nem volt, csak egy vagy két gerenda feküdt az oszlopokon. A bárányok egyenként mind átmentek a rossz hídon; legutoljára maradt a legszelídebbik, s mintha biztatná pásztorát, hogy csak őbele fogózkodjék, egészen hozzáment, ránézett, hogy csak jöjjön vele.

De a lusta fiú dűnnyögve fordult vissza. „Hadd menjenek ki ezek a bolond állatok, ha úgy tetszik ökelméknék, én bizony nem akarok arról a rossz hídról lehemperegni.“

Darab idő múlva jönnek a bárányok szép rendben vissza, s hazafelé tartanak.

— No, most mit csináljak? — gondolá magában a fiú, — micsoda füvet tegyek a ládikába, micsoda vizet az üvegeskébe, mikor ezek a bárányok egy harapást sem ettek, egy kortyvit sem ittak?

Kapja magát, szed valami füvet a kis ládikába, s merít egy forrásból az üvegesébe, azzal indul a nyáj után.

Kérdezi otthon az öregember.

— Nos, édes fiam, hát megjöttél a nyájjal? Hadd látom, milyen füvet ettek, s milyen vizet ittak?

Odaadja a fiú a kis ládát, meg az üveget.

Az öregember a fejét csóválta.

— Jaj, fiam, te nem abból hoztál, amiből ezek ettek, ittak. Holnap majd csak abból hozzám.

A második nap újra kihajtja nyáját a lusta fiú. Megint úgy tett, mint tegnap. A szelíd kis bárányt megint elkergette oldalától, s nem ment utána a bárányoknak a hídon túl. Ott várta őket a hídfőnél, míg vissza nem jöttek. Akkor aztán újra tett valami füvet a ládikájába, s a folyóról vizet merített az üvegesébe, azzal hazahajtotta a bárányokat, úgy se kellett azoknak egy harapás fü sem, s a vízre sem néztek rá.

Az öregember megint csak a fejét csóválta.

Harmadik nap is csak úgy tett a lusta pásztor, mint az első kettőn. Aznap este azt mondja neki az öregember, mikor kazaérkezett:

— No, édes fiam, kitekelt a szolgálatod, hát mit kívánál bérbe; egy tál aranyat-e, vagy a lelked üdvösségét?

A fiú nemsokáig gondolkozott.

— Adja ide kend azt a tál aranyat!

Az öregember előhozott egy tál fényes aranyat, s a fiú szűrűjébe töltötte.

Hazaindult másnap reggel, alig várta, hogy megvirradjon. Utközben befordult egy kurtakoetsmába. Eszik, iszik, kedvire. Mikor leitta magát, mind kivették szűrűjéből az aranyat ivópajtásai, ötet meg ott hagyták; csak olyan üres kézzel ment haza, mint amilyenfel elment.

Második fiát is elküldi a szegény asszony szolgálni. Az

sem volt jobb a bátyjánál. Ő is azon módon járt az öreg ember bárányaival. Ő is egy táll aranyat kért az öregtől bérbe a három nap elmúltával. De a kocsmában, mikor hazafelé ment, mind elkártyázta a sok szép aranypénzt. Ő is üres kézzel ment haza anyja házába.

Szomorkodott a szegény asszony, hogy miből tartsa már gyermekeit, ha mindenük elfogy s ha két nagyobb fia sem keres egy árva garast sem. Legkisebb fia vígasztalta.

— Ne sírjon kend, édesanyám, majd elmegyek hát én szolgálni, majd hozok én kendnek pénzt.

Az anyja váltig marasztotta, hisz úgymint kiesi még, de a kis fiú csak elment egy reggel. Amint mén, mendegél, találkozik az öregemberrel.

— Hová, háová, édes fiam? — kérdé az öreg.

— Szolgálatot megyek keresni, édes öregapám uram. Szegény édesanyám majd meghal már éhen, alig van egy betevő falatja. Segíteni szeretnék nyomorúságos életén.

— No, te jó fiú vagy, látom, — mondá az öregember —, szívesen szolgálatomba fogadlak, ha akarod, maradj nálam, nem lesz semmi bajod.

A fiú elment az ősz emberrel. Mondja neki házában az öreg:

— Édes fiam! Nem lesz más dolgod, csak juhoeskáimmal a legelőre menni. Nálam pedig három nappól áll az esztendő, nem kell tovább szolgálnod. Itt van egy kis ládika, tedd a szürod ujjába, meg ezt a kis üveget is. A ládikába tégy abból a fűből, mindennap, amiből kis bárányaim esznek; az üvegbe pedig meríts abból az italból, amit isznak! Erted?

— Igenis, értem, — mondta a kis fiú.

Mikor másnap a bárányokat mezőre hajtotta, az a szűd kis bárány, amelyiket bátyjai maguk mellől elrugdostak, szüntelenül oldala mellett sündörgözött, s hízelegve dörzsöldözött hozzá. A kis pásztor nagyon megszerette a báránykát, simogatta, cirógatta. Mikor a régi, rozszant hídhöz értek, a bárányok egymás után szépen átmentek a gerendán. De a kis fiú előre megijedt, hogyan tud ő majd azon átmenni.

A kis bárány biztatólag nézett rá s megszólalt.

— Ne félj, ne félj, édes kis pásztorom! Csak fogózkodjál gyapjamba, majd átvezetlek én.

A kisfiú megfogadta a bárányka szavát. Gyapjába fogódzott, s nagy vigyázva szerencsésen átment a hídon. A bárányok mindig mentek, mentek, úgy hogy a kis pásztor nem győzött eléggé csodálkozni rajtuk, mert se nem ettek, se nem ittak. Egy idő múlva egy kis kápolnához értek. A kápolna előtt megrázkódtak a bárányok, s egyszerre mindenik egy-egy angyallá változott. Amult-bámult a kis pásztor, lekapta a kalapját, s alig mert rájuk nézni. A bárányokból átváltozott angyalok mindnyájan a kápolnába léptek s egy szép angyal (az, aki mint bárány a kis pásztor oldalához szegődött) ötlet is bevitte. Az angyalok az oltár elébe térdeltek, egy pap ostyá-

val és borral megáldoztatta őket s a kis fiúnak is nyújtott. A kis fiú ládikájába is tett egy ostyát, üvegeséjébe pedig szentelt bort. Azután kimentek mindnyájan a kápolnából. Az angyalok újra megrázkódtak, s újra bárányokká változtak át. A fiúcska levett kalappal ájlatosan ballagott utánuk. A rossz hidnál megint átsegítette az a szép kis szelíd bárány, az a szép angyal. Hazaérkeztekor kérdi az öreg ember:

— No, kedves fiacskám, hoztál a fűből, meg a vízből, amit a bárányok ettek és ittak?

— Jaj, édes öregapám uram, — mondja a kis fiú, — nem bárányok ezek, hanem valóságos angyalok!

Ekkor elbeszélte, mikét látott. Azután odaadta a ládikát és üvegesét az öregnek, hogy olyat ettek és ittak az ő bárányai, mint azokban van. Az öreg ember mosolygott.

— No, kedves fiacskám, látom, hogy te derék, becsületes fiú vagy; teljesítetted a kötelességed. Most válassz; egy tál aranyat kérsz-e bérül, vagy lelked üdvösségét?

— Isten látja a lelkemet, édes öregapám; a tál aranyat is szeretném, mert földhöz ragadt szegények vagyunk; de a lelkem üdvösségét mégjobban szeretem. En azt választom.

— Jól választottál édes fiam! — mondja az öreg ember. Mivel lelked üdvösségét előbbre tetted a földi kincsnél, megérdemled; hogy abból is juttassak neked; mert nekem minden hatalmamban áll; én vagyok az Isten.

A fiúcska térdreborult előtte. A jó Isten pedig három tál arannyal megtöltötte a szűre ujját s áldásával bocsájtotta útnak hazafelé. Otthon aztán nem fájt többet édesanyjának a feje; mert a sok kincsből holttuk napjaink boldog életet éltek.

(Népmese.)

b) A mese által keltett élmények elmondása és megbeszélése.

c) Miről is szólt ez a szép mese? (Rövid tartalmi összefoglalás.) Rendezzük gondolatsorozatunként:

a) Az első lusta fiú pórul járt;

b) Megjárta a második lusta is;

c) A derék, becsületes fiú jutalma.

d) Elmélyítés. Közeledik a karácsony. Részolga-tünk-munkánkkal a kis Jézuska ajándékára? Mivel?

III. *Összefoglalás.* Rajzoljanak otthon valamit a hallott meséből.

Ki tudná elmesélni most a hallott mesét? (A mese elmondása.)

1946. december 3. hete.

Általános iskola III. osztály.

A tanítás anyaga: Jézus és a gyermek. (Olvasmány tárgyalás.)

I. Előkészítés, a) Számonkérés, felújítás. Az elmúlt órák tárgyalt olvasmány felújítása. A mai órán tárgyalandó olvasmányhoz közelálló, de régebben tárgyalt olvasmány felújítása.